

Oponentský posudok na vymenúvacie konanie

**doc. Mgr. Ivana Baláža, PhD. za profesora
v študijnom odbore 4.3.1 Ochrana a využívanie krajiny**

Vedecko-výskumná, odborná a publikačná činnosť

Profesionálna kariéra doc. Mgr. Ivana Baláža, PhD. sa začala utvárať na Fakulte prírodných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, kde získal základné profesionálne vzdelanostné portfólio ako študent v študijnom odbore učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov, aprobácia biológia – ekológia. Po ukončení štúdia krátko pracoval ako stredoškolský učiteľ a následne nastúpil na interné doktorandské štúdium vo vednom odbore Environmentalistika 39-15-9 na katedru ekológie a environmentalistiky FPV UKF v Nitre. Dizertačnú prácu na tému „Ekológia a rozšírenie druhov rodu *Sorex* na Slovensku“ obhájil v roku 2003. Už v tomto období sa prejavil ako dobrý odborník, a preto ostáva pracovať na KEE FPV UKF v Nitre ako odborný asistent. V roku 2010 obhájil habilitačnú prácu v študijnom odbore 4.3.1 Ochrana a využívanie krajiny na FPV UKF v Nitre s prácou „Vplyv výškového gradientu na synúzie a biológiu drobných cicavcov v podmienkach Slovenska“.

Doc. Baláž sa od začiatku svojej vedeckej kariéry prevažne zamerával na biológiu a ekológiu drobných zemných cicavcov. V úvode svojej vedeckej práce sa intenzívne venoval spracovaniu a doplneniu údajov o odchytoch získaných pracovníkmi Výskumnej stanice Ústavu experimentálnej biológie a ekológie SAV v Starých Horách, ktoré pochádzali od roku 1974. Tieto údaje doplnené o jeho vlastné odchyty spracovávajú viac ako 60 000 jedincov 29 druhov drobných zemných cicavcov. Kompletizoval doterajšie a zistil nové poznatky o rozšírení, habituse populácií, rozmnožovaní a vplyve nadmorskej výšky na biológiu drobných zemných cicavcov. Na tomto výskume je vidno autorova zaoberanosť a prepojenosť na detailný lokálny ekologický výskum. Výsledky tejto časti boli prezentované radou vynikajúcich vedeckých monografií (Baláž, Ambros 2005, 2007, 2010), ako aj publikačnými výstupmi v periodikách evidovaných v databázach, s ktorých môžem uviesť napr. Baláž, I., Ambros, M. 2006: Shrews (*Sorex spp.*) somatometry and reproduction in Slovakia. *Biológia*. (61, 15, 611-620).

Téme vzťahu drobných zemných cicavcov zostal verný aj v ďalšom období. Doložil nové lokality výskytu chránených druhov a druhov európskeho významu (druhy rodov *Sorex*, *Neomys*, *Crocidura*, druhy *Chionomys nivalis*, *Pitymis tatricus*, *Sicista betulina*, *Microtus oeconomus*, *Spermophilus citellus*). Súhrnné výsledky boli publikované vo vedeckých monografiách a v ďalších publikáciách a periodikách (Baláž I., 2010: Somatic characteristics and reproduction of common vole *Microtus arvalis* (Mammalia: Rodentia) populations in Slovakia, 2010. In: *Biologia* 65, 6: 1064-1071 - ISSN 0006-3088).

V rámci aplikovaného výskumu, je doc. Baláž spoluautorom metodiky monitoringu hraboša poľného (*Microtus arvalis*), ktorá je aplikovaná na modelových lokalitách Trnavského kraja v rámci zmluvne podloženej dohody o spolupráci s Regionálnou poľnohospodárskou a potravinárskou komorou Trnava.

Popri vedeckom výskume sa venuje aj zabezpečeniu edukačného procesu vo forme prípravy učebníc a učebných textov. Spolu s kolektívom pracovníkov publikoval učebné texty a učebnice pre študentov zamerané na terénne poznávanie a výskum krajiny, na problematiku biogeografie a poľnohospodárskej krajiny a determinálny kľúč na drobné zemné cicavce (Baláž a kol. 2004, Vanková, Baláž 2005, Hreško a kol. 2008, Vanková a kol. 2008, Veselovský, Tulis, Baláž 2012).

Doc. Baláž bol a je zodpovedným riešiteľom, alebo spoluriešiteľom viacerých vedecko-výskumných projektov. Celkovo riešil 24 projektov, z toho 1 medzinárodný a 3 projekty VEGA a 2 inštitucionálne projekty viedol ako vedúci projektu. Má už 6 skončených doktorandov a ďalších v príprave, čo svedčí o jeho vlastnej vedeckej škole.

Publikované práce inauguranta, ktoré zahŕňajú vedecké monografie, vysokoškolské učebnice, skriptá a učebné texty, vedecké a odborné práce evidované v databázach ISI WOK a Scopus, vedecké a odborné práce v karentovaných časopisoch, ako aj mnohé ďalšie vedecké a odborné publikácie počtom značne presahujú požadované kritériá na vymenúvanie profesorov na FPV UKF v Nitre.

Úroveň kvality publikovaných prác a záujem o výsledky vedeckej práce doc. Baláža dokazuje vyše 150 ohlasov na publikačnú činnosť, z toho je 50 citácií v publikáciách evidovaných v databázach ISI WOK a Scopus.

Zásluhy inauguranta za prínos v rozvoji krajinnej ekológie, za prínos v starostlivosti o životné prostredie, za originálne vedecké publikácie a ďalšie zásluhy boli ocenené ministrom životného prostredia, rektorom, dekanom a ďalšími inštitúciami.

Osobitne treba zdôrazniť mediálne ocenenie za propagáciu vedeckého výskumu, ktorým bol film Život s myšami. Doc. Baláž spolu s kolegami vo filme názorne spracováva život a druhovú bohatosť hlodavcov a hmyzožravcov Slovenska. Film zaujímavou a pútavou formou prezentuje a popularizuje málo atraktívnu skupinu cicavcov – myši. V rámci medzinárodného filmového festivalu Agrofilm 2016 získal film ocenenie v kategórie „Cena za slovenský film“.

Pedagogická činnosť

Doc. Mgr. Ivan Baláž, PhD. začal svoju pedagogickú činnosť už ako interný doktorand od roku 2000 na Katedre ekológie a environmentalistiky FPV UKF v Nitre. Neskôr od roku 2003 ako výskumný pracovník, od roku 2008 ako odborný asistent a od roku 2011 ako docent na Katedre ekológie a environmentalistiky FPV UKF v Nitre, kde pracoval a pracuje na plný pracovný úväzok ako vysokoškolský učiteľ. Viedol a vedie prednášky, semináre a cvičenia základných študijných predmetov na všetkých troch stupňoch vysokoškolského štúdia.

V pedagogickej činnosti sa inaugurant snaží vnášať do výučby nové výsledky výskumov, nové poznatky a nové metódy výskumu, ako aj prepojenie vedy s praxou. Svedčí o tom aj zavedenie nových predmetov na bakalárskom, magisterskom a doktorandskom stupni štúdia, ktorými sú: Metódy výskumu živočíchov, Základy biológie pre ekológov, Základy

zoológie pre ekológov, Fauna vo výskume krajiny, Všeobecná a špeciálna biológia pre environmentalistov, Zoológia pre environmentalistov, Metódy ekologického výskumu a aplikácie výskumu krajiny, Metódy terénneho výskumu a Ekológia a biodiverzita ekosystémov.

Počas svojho 17-ročného pedagogického pôsobenia stihol viesť 37 bakalárskych a 40 diplomových a 5 RNDr. prác, ktoré boli úspešne obhájené. Pod jeho vedením 6 doktorandi úspešne obhájili dizertačné práce a ďalších 3 v súčasnosti školí.

S pedagogickou činnosťou doc. Baláža súvisí aj jeho spolugarantstvo na projekte programu bakalárskeho štúdia študijného programu Aplikovaná ekológia a environmentalistika v študijnom odbore 4.3.1 Ochrana a využívanie krajiny, schválenom v roku 2017. V rámci pedagogického procesu je tiež členom bakalárskych a magisterských štátnicových komisií, ako aj členom viacerých odborových komisií pre doktorandské štúdium.

Organizátorská činnosť

Doc. Mgr. Ivan Baláž, PhD. sa aktívne zapája a zapája do organizátorskej činnosti vo viacerých oblastiach. Svoje organizátorské schopnosti preukázal viackrát ako vedúci a koordinátor výskumných projektov.

K jeho organizátorským aktivitám treba uviesť aj členstvo v redakčnej rade vedeckého časopisu Folia Faunistica Slovaca, ako aj koordináciu medzinárodnej siete CEEPUS CIII-SK-0714-00 – Current Trends in Education and Research of Biotas in Central Europe (2012-2015) zameranej na výskum a vzdelávanie v oblasti prírodných vied, ktorej objektom boli jednotlivé zložky biotického prostredia. Do siete boli zapojené 4 univerzity zo 4 krajín EÚ (Slovensko, Česko, Poľsko, Maďarsko). V rámci siete sa uskutočnili 2 letné školy, v rokoch 2013 a 2015, pričom hlavným organizátorom v roku 2013 na Slovensku bol práve inaugurant.

Záver

Doc. Mgr. Ivan Baláž, PhD. sa vyprofiloval na významnú a uznávanú vedeckú osobnosť známu na Slovensku aj v zahraničí. O jeho vedeckej úrovni svedčí rozsiahla publikačná činnosť, ktorej kvalitu odzrkadľuje záujem vedeckej verejnosti, vyjadrený množstvom (150) domácich i zahraničných ohlasov. Hlavný vedecký prínos doc. Baláža možno vidieť v rovine teoretickej, metodologickej, ale aj aplikáčnej a to v oblasti metód výskumu drobných zemných cicavcov, o ich rozšírení na Slovensku, habituse populácií, rozmnožovaní a vplyve nadmorskej výšky na biológiu drobných zemných cicavcov. Pozoruhodné sú aj jeho výsledky v oblasti pedagogickej činnosti, keď viedol 37 bakalárskych a 40 diplomových prác. Vyškolicil už šiestich doktorandov a ďalších troch pripravuje. Veľkú aktivitu prejavuje aj v organizátorskej činnosti.

Na základe predložených materiálov, ktoré dokumentujú splnenie predpísaných kvantitatívnych kritérií vedeckej, pedagogickej, publikačnej a organizátorskej činnosti, potrebných pre vymenúvacie konanie, ale tiež na základe osobného poznania uchádzača, jeho morálnych a charakterových vlastností, odporúčam Vedeckej rade Fakulty prírodných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre vymenovanie doc. Mgr. Ivana Baláža, PhD. za profesora vo vednom odbore 4.3.1 Ochrana a využívanie krajiny.

V Nitre, 16.02. 2018

prof. RNDr. František Petrovič, PhD.

Katedra ekológie a environmentalistiky FPV UKF v Nitre